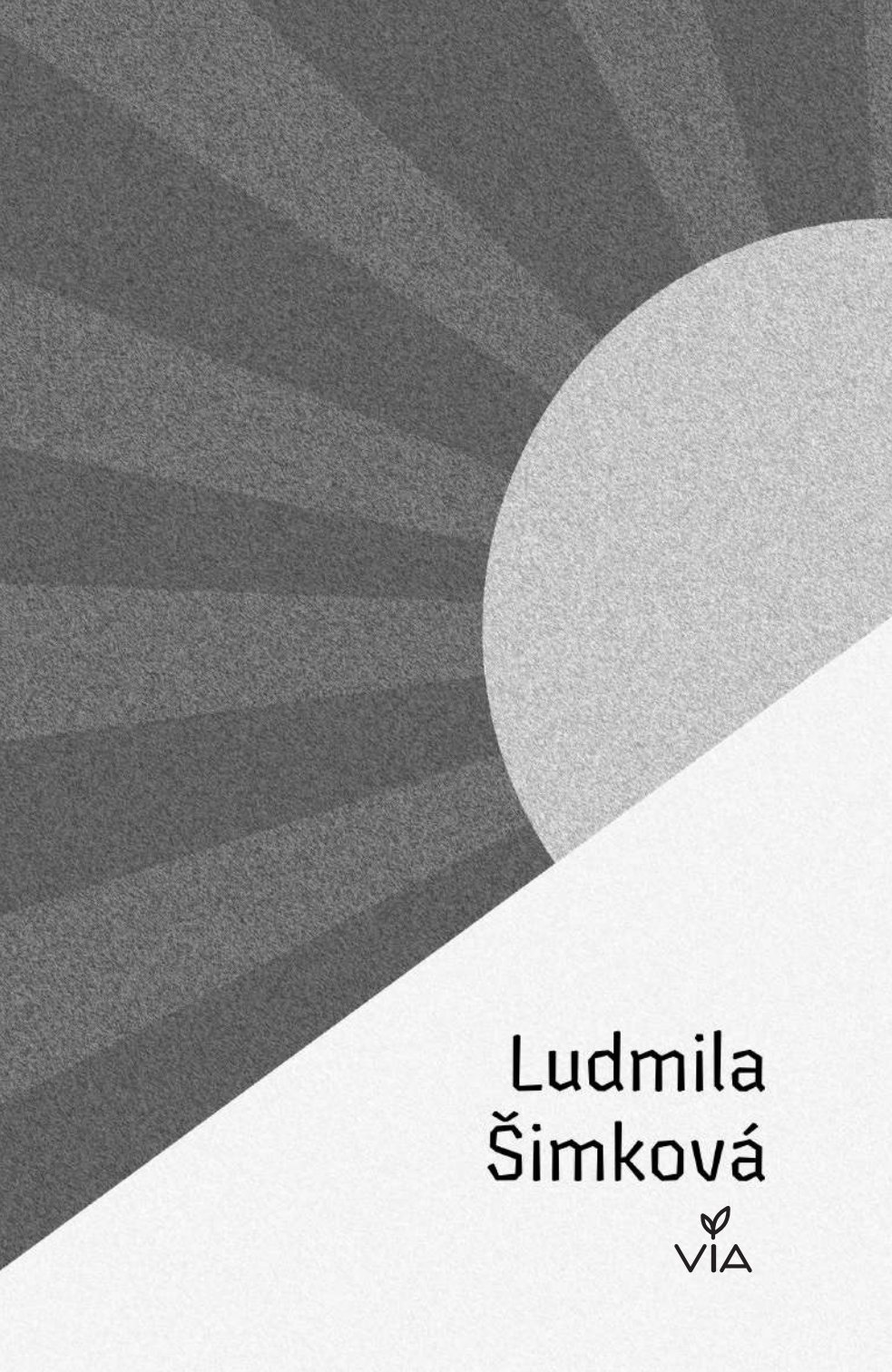

ŠANGRI-LU
JSEM V TIBETU
NENAŠLA

Ludmila Šimková

ŠANGRI-LU
JSEM V TIBETU
NENAŠLA

Ludmila
Šimková

VIA

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Copyright © Ludmila Šimková, 2026

Photo © Ludmila Šimková, Nelly Ma, 2026

Cover © Adéla Korbelářová, 2026

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-7052-6 (pdf)

Proč se mi zdá, vždycky když opouštím nějaké místo na zemi, že něco ztrácím?

Ztrácím to opravdu, anebo spíše získávám? Proč je ten pocit tak skličující a přivádí mě ke vzpomínkám na vše, co bylo a už se nevrátí?

Zdá se mi, že na každém místě, které jsem navštívila, jsem zanechala také kousek duše, a mám z toho zvláštní pocit, podivnou prázdnotu, jež se jen stěží něčím zaplňuje.

Nejspíš si hned neuvědomuji, že si ale vždycky vlastně odnáším někde uvnitř cosi nového, neopakovatelného, nádherného a hřejivého, i když někdy zkušenost zebe a je krutá.

Člověk je vtažen do cizí země a dychtivě hltá vše, co se mu nabízí. Postupně se ztotožňuje i s věcmi a zvyky, které mu připadaly zprvu cizí a podivné. Záleží však jenom na něm. Může se na svět kolem sebe dívat s odstupem a nadhledem Evropana – Čecha, může se však také trochu více ponořit do jiné kultury, zvyků a obyčejů. To však vyžaduje v první řadě získání respektu a snahu místním alespoň zčásti porozumět, jakkoliv těžké se to může zdát.

A právě nedívat se s despektem na místní je nadmíru důležité, protože stejně tak nadřazeně oni mohou vnímat nás. Takové poznání by potom bylo bezcenné.

Pokud si člověk nicméně vybere druhou možnost, bude mu odhaleno kouzlo a půvab neznáma se všemi vůněmi a krásami.

To je potom ten pravý vhled do všeho důležitého kolem. To je to, co se musí vychutnávat plnými doušky, protože za chvíli to bude pryč, zmizí to s vaším nasednutím do letadla a cestou zpět.

Zkušenost mě naučila, že nejlepším vzpomínkovým nástrojem je deník psaný v průběhu cesty. Vše zachycené okamžitě je autentické a okořeněné momentálním stavem mysli. Stačí heslovité zaznamenání, útržkovitá poznámka, věta. Vždycky jsem se tohoto držela a pečlivě vedla své „knížky vzpomínek“, ale při mé cestě do Tibetu to nebylo možné. Vše se odehrávalo tak hekticky, že jsem nebyla s to, se večer přinutit napsat ani řádku. Navíc někdy byly podmínky náročné – panovalo chladné počasí, chyběla elektřina a dostavila se nepřekonatelná únava.

Nezbylo než více fotit a snažit se alespoň touto cestou zachytit střípky, které se doma někdy poskládají do uceleného obrazu. Obrazu Tibetu roku 1999, jak jsem ho tehdy viděla já.

Zdali to byl pohled správný, nevím, ale dívala jsem se s očima dokořán a se snahou o co nejvěrohodnější retrospekci toho, co jsem zažila.

Šangri-lu jsem však v Tibetu nenašla.

„Hlavně nezapomeň přibalit tu baterku,“ křičím na Patrika do pokoje, který dočasně slouží jako skladiště věcí, jež si bereme s sebou na cestu. „Víš, že v průvodci psali, jak těžké je koupit pořádnou baterku v Tibetu.“

„Přece ji nebudeme vláčet s sebou, kdo se s tím bude tahat, ty určitě ne. Ty, jak tě znám, poneseš ten svůj ruksáček, budeš fňukat, jak tě z něj bolí záda, a veškerá tíha a námaha bude na mně,“ odpovídá Patrik a zároveň hledá něco v šuplíku. Po chvíli vytahuje mini baterku, kterou jsme dostali jako dárek od známé z Hongkongu, když nás naposled navštívila. Prezentovala ji jako malý čínský zázrak, co bude svítit sto let, takže máme po problému, bereme ji.

„Nezapomněla jsi na žádné léky? Máme přibalená i antibiotika? Na seznamu jsem je neviděl napsaná, ale doufám, že je máš. Nejde o mě, ale ty bys mohla mít zdravotní problémy. Však se znáš, foukne větříček a hned jsi nastydlá. Navíc jsem ti říkal, aby ses otužovala a běhala se mnou, kolikrát jsi se mnou byla? Všehovšudy tak třikrát, takže fyzička veškerá žádná... Jo a na seznamu nevidím rukavice, ty určitě vezmeme... A taky...”

Patrikovy poznámky už vypouštím jedním uchem ven. Co si vůbec o mně myslí? To se ještě uvidí, kdo bude skuhrat, že je mu špatně. I když fyzickou zdaleka nemám jako on, umím se taky hezky potrápit, když na to přijde. Navíc jsem několikrát četla, že horská nemoc může potkat jak trénovaného, tak netrénovaného člověka. Někteří sportovci ji dostali i v relativně malé výšce a naopak se ví o netrénovaných lidech, jimž bylo fajn i v 5000 metrů nad mořem. A také jde o ukázněnost a opatrnost.

Ještě dnes si vzpomínám, jak Patrik trpěl na Filipínách, když si dal na ulici steak, který mu ležel v žaludku ještě hodně dlouho. Navíc se na to – jako zákusek – nacpal čerstvým ananasem s mangem a večer nevěděl, co dřív. Já při našich cestách v jídle nikdy tak neukázněná nebyla, člověk se poučí.

Ještě naposled procházíme a odškrtaváme věci ze seznamu, který jsme si dlouho před naší cestou připravovali. Zdá se, že jsme opravdu na nic nezapomněli, ale to se ukáže až na místě samotném. Koneckonců improvizovat se dá všude a za každých okolností, takže přece není čeho se bát.

„Máme pasy, peníze, letenky?“ obracím se na Patrika ještě ve dveřích. „Jo, jo, máme všechno, můžeme vyrazit.“ Dveře cvakly a my se zhluboka nadechli. Oba se moc těšíme. „Tak jdeme na to!“

Naše cesta do Káthmándú potrvá opravdu dlouho. Přes noc se přemístíme do Prahy, z Prahy letíme do Londýna, kde strávíme půl dne. Chceme navštívit přátele, které jsme již dlouho neviděli. Návštěvu si slibujeme víc než rok, takže to konečně vyjde.

V noci pokračujeme z Heathrow do Dillí, letadlo je zaplněné do posledního místečka. Jsme unavení, nesledujeme ani televizní program, ani dění kolem sebe. Odpočinout si a nasbírat co nejvíc sil, těch bude zapotřebí.

Po devíti hodinách letu vystupujeme na letišti v Indii, kde musíme čekat asi šest hodin na navazující let. Neuspořádanost a neorganizovanost v Dillí nás dost zaskočila. Směrovky k tranzitu nikde, pracovníci letiště si také nejsou moc jistí, kam nás nasměrovat, máme prý vyčkat u jedné informační tabule... Čekáme tedy.

„Kdo s British Airways pokračuje dál?“ osloví nás mladá Indka s cedulkou pracovnice letecké společnosti na klopě saka. Kromě nás se hlásí ještě jeden Australan, Australanka a Brit. „Prosím, pojdte si zkontrolovat zavazadla, která budeme směřovat dále dle vašich letů. Následně vás zveme na oběd, který pro vás zajistily aerolinie British Airways. Bude se podávat támhle v restauraci,“ ukazuje přitom na schody vedoucí do prvního patra.

To jsme opravdu nečekali a zdá se, že ani další členové našeho tranzitního týmu. Postupně odsouhlasíme zavazadla, která padají z přistaveného letištního vozíčku. Jak se zdá, nikomu kromě nás to nevadí. Portýr jen nečinně pozoruje batohy válející se na špinavé zemi a přitom se dloubá v nose. No, zkrátka jiný kraj, jiný mrav. Raději všichni odcházíme svorně na oběd.

„Viděli jste to?“ obrací se na nás Australanka a rychle vytahuje z příručního batohu foťák. Kousek od nás prošla skutečná indická pilotka. Na ramenou saka od uniformy měla výložky, přičemž byla současně oblečená v sári. Opravdu zvláštní pohled. V ruce diplomatický

kufřík, pevný, jistý krok a atraktivní vzhled, prostě jako ze žurnálu.

„S tou bych chtěl letět,“ poznamenává Brit a vtom už společně vcházíme do letištní restaurace.

„Rybu, nebo kuře?“ vyhrkne mladý číšník a zároveň nám rozlévá do ušpiněných sklenic vodu. Objednáváme si kuře a trochu nechápavě se po sobě díváme. „Už jste zažili něco podobného?“ oslovuje nás Australan s překvapenou grimasou v obličeji. Všichni se shodujeme, že je to od British Airways velmi milá pozornost, ale že vodu raději pít nebudeme, protože ji číšník pouze přinesl zpoza rohu a neotevřel před námi láhev, takže může být klidně kontaminovaná. Následně při pohledu na oběd všichni unisono konstatujeme, že vlastně ani moc hlad nemáme. Ono dostat střevní potíže hned na začátku by asi nebylo to pravé ořechové.

„My letíme do Káthmándú a kam vy?“ vyzvídáme na ostatních.

„Já mám namířeno do Pákistánu, jsem geolog a v Nepálu jsem byl loni i předloni,“ odpovídá postarší Australan.

„V čem konkrétně spočívá tvá práce a kam přesně dnes cestuješ?“ ptá se ho mladý Brit, jenž je součástí naší skupinky.

„Máme s ostatními sraz ve Skardu, což je brána do pohoří Karákoram, a úkolem našeho týmu je provést geologický průzkum v odlehlé oblasti Šigar. Přímo já jsem zodpovědný za studium starých horninových formací, které by mohly obsahovat stopy dávné tektonické aktivity. Snažíme se blíže definovat tektonické pohyby, které vedly ke vzniku Himálaje.“

„To zní zajímavě, jsi asi první opravdový vědec, kterého poznávám,“ směje se Brit a i my se přidáváme. Patrika hned zajímá, jaký byl jeho doposud nejvýznamnější objev nebo výsledek práce.

„Pokud se bavíme jen o Pákistánu, tak jsme minulý rok s týmem narazili na nestabilní ledovec, prakticky nás zablokoval, terén byl složitý. Rozhodli jsme se, že se rozdělíme, abychom našli bezpečnější cestu. Já jsem šel s Karimem, mým pákistánským kolegou, a narazili jsme zcela náhodou na jeskyni, jež doposud nebyla zmapována. Uvnitř jeskyně jsme objevili stalagmity, které svědčily o tisících let geologické aktivity. Odebrali jsme vzorky, samozřejmě jsme vše nafotili. Ukázalo se, že to byl velmi cenný nález, který poskytl nové poznatky o geologické historii této oblasti.“

Australanova krajanka pokračuje do Nepálu s námi. Chce cestovat přibližně šest měsíců po venkově a dostat se zpět do Indie, kde plánuje na čas zakotvit.

„My se chceme dostat z Nepálu do Tibetu,“ pokračujeme v našem rozhovoru. „Uvidíme, jak to všechno dopadne. Zatím nemáme ani letenku, ani povolení.“

„Já byl v Tibetu před třemi lety, ale dostal jsem se tam z čínské strany. Říkají, že z Nepálu je to komplikovanější,“ zapojuje se do debaty mladý Brit. „Tibet byl také nějakou dobu pro cizince zakázanou zónou, znovu se otevřel až v roce 1992. Dnes mířím do Sikkimu, natáčíme tam dokument o historii fotbalu v této překrásné zemi. Kolegové za mnou dorazí až zítra, měli jsme na Heathrow nějaké problémy se zavazadly, takže jsem letěl jako předvoj sám.“

„V Sikkimu se hraje kopaná?“ směje se Australan.

„Jasně, je tam velmi populární a má dlouhou tradici. V Sikkimu je řada fotbalových klubů, probíhají tam různé soutěže, zápasy, místní hodně podporují talenty.“

„Ale jinak je to země orchidejí, aspoň to jsem slyšel,“ pokračuje Australan.

„Ano, orchidejí, rododendronů, lilií i lilií modrých, zimozelu, lupin a himálajského máku.“

Šest hodin uteklo jako voda. Loučíme se a přejeme si navzájem hodně štěstí, to budeme asi všichni dost potřebovat.

Let do Káthmándú je plný turbulencí a já mám docela nervy na pochodu. Sem tam mrknu přes uličku vedle na Indku, jež má mnohem vážnější potíže. Dokonce musí volat letušku, která ji uklidňuje a podává jí už druhý sáček. Vedle zvracení se Indka uchyluje k modlitbě a vyzouvá si boty. Nevím, jestli čeká tak komplikované přistání, nebo z jakého důvodu, ale pohled na ni je ne-standardní, až podivný. Snažím se na ni usmívat, abych ji trochu uklidnila, ovšem jak se zdá, vůbec mě nevnímá a ani pohled neopětuje.

„Konečně na místě,“ poznamená Patrik po přistání v Káthmándú. „Jsi taky tak rozlámaná jako já?“

„Ani moc ne, jen z té spolucestující jsem rozhozená. Nicméně se docela těším na sprchu, jestli bude nějaká k mání.“ Míříme do odbavovací haly a vyplňujeme žádost o vstup. Neorganizovanou řadou žadatelů o víza se pomalu plížíme k přepážce. Úředníkovi pohotově sdělujeme, že chceme dvojité vstupní vízum.

„Proč chcete dvojité vízum?“ vypálí úředník otázku a vrhne po nás přísný pohled. „Máte snad namířeno do Číny?“

Jsmo trochu překvapeni dotazem, ale pohotově přitakáváme. „Ano, chceme se dostat do Tibetu.“

Teď, jak se zdá, je trochu zaskočen zase on. „Do Číny?“ opakuje.

„Ano, do Číny,“ přitakáváme rychle. Kolem nás se tlačí lidé, vzniká trochu zmatek. Toho využívá náš zpovědník a po chvíli po nás požaduje 150 dolarů.

„Tady podle vaší vývěsky máme platit asi o šedesát dolarů méně,“ ukazujeme na ručně psaný cár papíru označující poplatky za víza.

„Ne, chtěli jste dvojité vstupní vízum a k tomu účtuji poplatek za jednoduché vízum, což je dnešní vstup do Nepálu.“

„Počkejte, to je omyl, nerozuměl jste nám,“ hájíme se, vysvětlujeme, domlouváme, ale jak se zdá, úředník je neústupný. Před očima nám přitom mává našimi pasy, ve kterých již máme víza pro tři vstupy. „Jak bych to asi mohl teď zrušit, to je nemožné! Zaplatte a nezdržujte.“

Snažíme se ještě chvíli obhajovat, ale jak vidíme, tento vyděrač se dnes zkrátka rozhodl na nás vydělat. Když uděláme dusno, tak si nás může pamatovat a na oplátku zase zatopit nám, pokud bude ve službě v den, kdy poletíme do Lhasy. Necháváme to být. Znechuceně a zklamaně odcházíme vyzvednout svá zavazadla. Celá záležitost mě rozladila víc než Patrika a při pohledu na naši deformovanou a zaprášenou bagáž se moc nekontroluju. Někdo z místních mi strká do ruky brožuru „Vítejte v Nepálu“. Ptá se, zda jsem tady poprvé a jak se nám tady líbí.

„Ano, jsem tady poprvé, ale nelíbí se mi tu vůbec,“ rozkřiknu se na nechápajícího, udiveného domorodce. „Váš celník nás okradl a tady se podívej na ty batohy,“

přidržuji mu špinavou krosnu těsně před očima, ale vtom mě již chytá Patrik za rameno a směřuje mě ven.

„Uklidni se, sakra, co to do tebe vjelo?“

„To ta víza mě rozladila, promiň,“ mírním se a rozhlížím se kolem.

„Namasté, namasté,“ ozývá se odevšad. To už stepujeme před letištní halou a pokoušíme se dostat k nějakému taxi. „Kam jedete? Chcete odnést zavazadla? Tady zaplatíte 300 rupií a taxi vás již čeká,“ nabízí ukřičený taxikář.

„To určitě, pojď dál. Něco si stopneme támhle,“ ukazují Patrikovi, ale po chvíli jsme všemi kolem, včetně řidičů taxi, opět vrženi zpět. „To je teda systém,“ dodává s povzdechem Patrik česky a anglicky sděluje hlavnímu organizátorovi, že 300 rupií rozhodně platit nehodláme. Po chvíli vyjednávání končíme na 150 rupiích, ale i tak, jak jsme později zjistili, byla ta cena přímo nekřesťanská.

Do špinavého taxi nasedáme se zamazanými batohy a smíšeným pocitem z našeho prvního setkání s jednou z nejchudších zemí světa. Cestou se mlčky díváme na rozžhavené ulice zanesené odpadky. Prodíráme se mezi drožkami, rikšami, motorkami, koly, auty a dobyt看kem. Projíždíme zapadlými uličkami, po nichž poletují a skotačí bosé děti. Mávají nám a my jim. V duchu litujeme zmrzačené žebráky, sedící uprostřed smetí vedle vozovky. Soucítíme s mladou ženou, která zametá na jedné z rušných křižovatek a má v kuse látky kolem těla uvázaného svého mrňouse. Dítě spí, hlavička mu volně poklimbává zleva doprava a přitom dýchá hustý smog znečištěného velkoměsta. Pozorujeme to mraveniště lidiček, jejichž život se odehrává právě v těchto ulicích, v tomto smogu a v této špíně. Jsme v duchu mlčky s nimi.

Ubytujeme se v hotelu, jehož ceny korespondují s naším rozpočtem, jenž pro Nepál není příliš tučný. Zřejmě také proto nám teplá voda téměř neteče a z podlahy by se dalo jíst, bohužel však doslova.

„Tady není klimatizace?“ vyhrknu překvapeně, zatímco odpočívám na posteli pouze ve spodním prádle, a přesto ze mě tečou potůčky potu. Hned si uvědomím, že naivnější otázku jsem ani položit nemohla.

„Prober se,“ reaguje Patrik a otevírá okna, kterými proudí do pokoje těžký, horký vzduch. „Večer to bude lepší, uvidíš. Uděláme průvan a přes den se stejně budeme zdržovat venku,“ uklidňuje mě dál.

Hlavně jsme rádi, že máme střechu nad hlavou, mohlo to být horší. První noc tedy nakonec usínáme s blaženým pocitem a plni rozechvění nad tím, co nám přinese následující ráno.

S Ramem jsme byli v kontaktu již několik týdnů před naší cestou. Našimi e-mailovými schránkami proudil nekonečný tok dotazů i vysvětlování, co všechno je zapotřebí, abychom se dostali z Káthmándú do Lhasy.

Volá nám hned druhý den ráno a za chvíli se přijde domluvit, co a za kolik pro nás může udělat. Ram totiž vlastní cestovní kancelář v Thamelu.

Někdo klepe na dveře a my jej zveme dál. „Namasté,“ usmívá se plnoštíhlý Nepálec středního věku a podává nám ruku. Zdá se, že také jemu je docela teplo, vyhrnuje si rukávy u košile a otírá zpocené čelo. Po několika minutách zdvořilostních frází a základních informací se dostáváme k jádru věci.

První možnost, jak se dostat do Lhasy, je organizováne. Figurovali bychom na skupinovém vízu, což je kus

papíru se jmény a daty nejméně pěti lidí. Za to cestovka samozřejmě vybírá patřičnou odměnu, v ceně je zpravidla letenka tam, transfer z letiště do centra, což je asi 95 kilometrů, a ubytování. Podmínkou je mít už v pase čínské vízum, bez toho by se procedura mohla protáhnout, a my čas nemáme, zato vízum naštěstí ano.

Druhá možnost znamená riskovat. Ram nám koupí přes cestovku pouze letenku, kterou bychom sami pořídit nemohli, a my se budeme snažit bez povolení dostat do Lhasy. Má to háček, pokud se cokoliv stane a nepálská strana nás nepustí do letadla, letenky propadnou. Vzhledem k tomu, že linka létá pouze třikrát týdně a získat skupinové vízum trvá déle než dva dny, mohou být naše cestovatelské plány a celý itinerář zásadně ohroženy.

Dohodli jsme se s Ramem, že mu večer potvrdíme své rozhodnutí. Zároveň jej žádáme, aby nám doporučil nějaké místo v okolí hlavního města, kde bychom se alespoň částečně mohli aklimatizovat. „Nagarkot by mohl být dobrý tip pro vás, ten je v nadmořské výšce 2 300 metrů, a navíc, pokud bude lepší počasí, odtamtud můžete vidět Mount Everest,“ radí po chvíli Ram a nabízí se, že nám zajistí dopravu a ubytování. Souhlasíme a rozcházíme se s ujištěním, že se večer ještě uvidíme.

Celý den se nese ve znamení dilematu. Neriskovat a nemít problémy, k čemuž se však přidružuje tučné minus na straně našich výdajů, anebo riskovat a možná mít problémy, ale když to vyjde, tak pořádně ušetřit? Probíráme všechna pro a proti, vymýšlíme scénáře typu „co by kdyby“ a opravdu nemáme ponětí, o co večer Rama požádáme.

Naše pochybnosti zmírňuje až cesta za památkami. „Namasté, kam máte namířeno?“ ptá se nás usměvavý recepční.

„Máme v plánu se podívat na Svájambhú,“ odpovídáme a ukazujeme mu mapu Káthmándú v domnění, že nás nasměruje. „Určitě si vezměte taxi,“ radí bez váhání a na mapu se ani nepodívá. „Je to hodně daleko a taxíky jsou tady levné.“ Vysvětlujeme mu, že se do Svájambhú chceme dostat opravdu pěšky. Dost nevěřicně nám tedy ukazuje směr a se širokým úsměvem na rtech nám přeje krásný den.

Kráčíme dusným, špinavým Káthmándú, městem, kde se historie setkává s každodenním shonem a chaos se mísí s majestátností. Vzduch je nasycen rytmičným zvukem klaksonů, který se proplétá s hlasy hloučků lidí na ulicích. Všude kolem nás se táhnou úzké uličky dlážděné kameny, pokryté prachem a zbytky jídel, které se tu prodávají na každém rohu. Stánky s ovocem, kořením a tradičními pokrmy vytvářejí kaleidoskop barev, chutí a vůní, jež se mísí s aromatem kouře vycházejícího z připravovaných pokrmů.

Ve stánku kupujeme vodu a nějaké sušenky.

„Svájambhú, kudy se tam dostaneme?“ ptáme se postupně místních, když se zdá, že ztrácíme směr. Někdo nám rozumí, někdo ne, vytahujeme tedy mapu, ukazujeme na místo, jež je v ní zakresleno dokonce barevně jako schematický obrázek. Někteří z dotazovaných se jen na okamžik podívají do mapy, něco si bručí pod nosem a přitom krčí rameny.

„To přece není možné, aby neznali jednu z nejvýznamnějších památek svého města,“ obrátím se na Patrika

a vtom nám to bleskne oběma. Jsou negramotní, nerozumějí nám a ani nabízená pomoc s mapou jim není nic platná. Dokonce ji někteří drží vzhůru nohama.

Zapojujeme tedy všechny své orientační smysly a asi po dvou hodinách přicházíme k Svájambhú, který se pyšně tyčí na kopci. Zbývá vyjít asi tři sta schodů a budeme u něj. Než se ale vydáme nahoru, registrujeme zpoza stromů přihlížející a číhající opice. „Dávej pozor, ať nedopadneš jako na Emei Shanu,“ upozorňují Patrika. Tenkrát mu jedna drzá čínská opice vytrhla sáček plný dobrot a ovoce. Uháněla se svým lupem, co jí síly stačily, a Patrik téměř ani nezpozoroval, kterým směrem zmizela v hustém porostu. Ještě dlouho jsme na ni mysleli, hlavně navečer, když jsme konečně dorazili na vrchol hory do nadmořské výšky 3 100 metrů a zjistili, že se asi moc nenajíme. V místním čínském občerstvení neoplývali zrovna pohostinností, a navíc jsme se s nimi trochu nepohodli ohledně ubytování. Tím pádem jsme byli odkázáni pouze na teplé nudle a nějakou zelnou polévku, na což jsme hladoví čekali přes dvě hodiny. Opicím, pochutnávajícím si někde na našich tatrancích a Deli tyčinkách, jsme ten večer v duchu docela záviděli.

Stoupáme po schodech nahoru a obezřetně po očku sledujeme místní opičí osazenstvo. Zdá se, že je víc ukázněné než tehdy to čínské, ale člověk nikdy neví.

Blížíme se pomalým krokem k žebrákovi, ležícímu na jednom ze schodů. Když přijdeme do bezprostřední blízkosti, vidíme, že mu scházejí obě nohy. Pahýlem pravé ruky ukazuje na misku, ve které se lesknou nějaké drobné. Vedle leží na kousku novin tři napolo syrové kosti se zbytky masa, kolem nichž krouží otravný hmyz.

Jeho oděv je pořádně ošuntělý a pohled prázdný. Obdarováváme ho a on děkuje. Kolik asi potřebuje ke svému bytí, pomyslí si. A co vůbec takové bytí obnáší? I když jsme již o několik schodů výš, otáčím se a znovu se na něj soucitně dívám. Hledí na mě, kývá hlavou nahoru a dolů a ve mně se všechno svírá.

To už se blížíme ke skupince dětí, které pobíhají a křičí s ručičkami nataženýma a čekajícima na nějaký dárek nebo peníz. Patrik jim rozdává drobné předměty, co s sebou máme. „Jestli to tak půjde dál, nezůstane nám nic do Tibetu,“ obrací se ke mně Patrik a ukazuje žadonícím dětem, jež se postupně sbíhají ze všech stran, že v kapsách už opravdu nezbyla ani jedna pastelka nebo tužka.

Konečně stojíme na samém vrcholku, kde nás vítá Svájambhú v celé své kráse spolu s komplexem dalších menších či větších stúp a soch.

Podle legendy je Svájambhú – často označovaný jako Monkey Temple – jedno z nejstarších buddhistických míst v Nepálu a jeho historie sahá až do pátého století. Příběh praví, že stúpa byla postavena na místě, kde se nacházelo starověké jezero s lotosovým květem, který vyrostl a přeměnil se na stúpu.

Z jeho horní části na nás hledí Buddhovy oči, symbolizující jeho vševidoucí moudrost. Mezi očima je zobrazen symbol jednoty a harmonie.

Lidé se modlí, uctívají svá božstva, rozsvěcejí svíčky a pokládají obětní dary na místa k tomu určená. Tiše procházíme kolem nich a sledujeme veškeré dění.

„Natoč to a zaber přitom celé Káthmándú, je tady dobrý výhled,“ pobízím Patrika, zatímco vytahuje kameru z brašny.

Každý sám chodíme sem a tam, pozorujeme holuby kroužící nad našimi hlavami, odpočíváme, já fotím, Patrik točí. Vstřebáváme nezapomenutelnou atmosféru místa, aroma vonných tyčinek nás štípe do nosu a snaží se nás omámit. Někteří místní nás sledují, jiní si hledí svého konání a nedají se ničím vyrušit. Dokázali bychom tady strávit hodiny, ale čas neúprosně běží.

„Tak co řekneme večer Ramovi?“ ptá se mě Patrik, když se vracíme do hotelu.

„Ze všech dostupných informací, co jsme měli před cestou, je jasné, že neexistuje žádný osvědčený a stoprocentně fungující návod, jak se do Tibetu dostat. Někomu se to podařilo z Nepálu velmi lehce, někdo neuspěl vůbec. Jsou i případy – a není jich málo –, kdy propadla letenka, vyskytly se problémy s celníky a podobně. Jasné, pokud to riskneme, můžeme hodně ušetřit. Já bych si i troufla, ale hrozím se, aby nedošlo k tomu, že ztratíme víc, než získáme, a vůbec se tam nedostaneme. Nicméně opakují – risk je zisk.“

Patrik mě poslouchá a z jeho přitakávání vidím, že je pro riziko, ale obavy má stejné jako já, možná i větší.

„Věřme tomu, že to dobře dopadne,“ povzdechnu si. Víím, že pro něj znamená Tibet víc než pro mě. Já si v krajním případě umím docela dobře představit, že zůstaneme v Nepálu a projdeme některý z treků kolem Annapurny nebo jiného vrcholu, ačkoliv zářijové počasí v Nepálu nebývá ideální. Koneckonců jsme termín volili hlavně s ohledem na Tibet, kde naopak září ideální je.

Patrik si toto neumí představit vůbec. Jeho cíl je jasný – dostat se do Tibetu a potom hlavně do kláštera Rongbuk, jehož fotografie je na titulní straně knihy *Svět*

tibetského buddhismu. Patrik ji dostal k Vánocům před třemi roky. Od té doby ji s větší či menší pravidelností pročetl a hlavně se dlouze a zamyšleně díval právě na obrázek na přebalu.

„Tak sem se jednou dostanu,“ říkával nejen mně, ale i známým a příbuzným, a přitom ukazoval na Rongbuk a za ním vyčuhující Mount Everest. Ne že by měl ambice lézt nahoru, ale dostat se do base campu by pro něj určitě bylo splněným snem. Teď je tomu blízko. Stačí tak málo. Neúspěch by pro něj znamenal hotové neštěstí a malou osobní tragédii. I když co je to proti těm skutečným, opravdovým tragédiím. Všechno je tak pomíjivé a relativní.

Sedíme s Ramem u šálku čaje v hotelové restauraci. Líčíme mu svůj dnešní výlet k Svájambhú.

„Rozhodli jsme se, že tě požádáme pouze o letenku,“ sdělujeme mu odhodlaně a projednáváme další detaily. Zároveň se neustále snažíme vyzvídat, co by se mohlo stát, pokud nebudeme mít vyřízené skupinové vízum. Ram nám neustále opakuje, že věří, že se do Lhasy dostaneme, avšak nějak zvlášť přesvědčivě přitom taky nevyhlíží. Zítra odpoledne tedy odjedeme do Nagarkotu, kde strávíme dva dny. Po příjezdu zpět se stavíme u něj v kanceláři vyzvednout letenky a v sobotu 11. září odletíme do Lhasy.

Zní to všechno tak jednoduše.

Večer se vydáváme ven někam povečeřet. Hospůdek a občerstvovacích stánků je všude plno, jde o to, vybrat si ten pravý. *Namaste and welcome* – hlásá vývěsní štít jedné restaurace poblíž hotelu. Vcházíme dovnitř. Vítá nás majitel a pobízí servírku, aby nám rychle přinesla